

**Wyrok z dnia 12 października 1994 r.
II UR 8/94**

**Przedstawienie Sądowi Najwyższemu w trybie art. 391 k.p.c. zagadnienia
prawnego wymaga należytego ustalenia stanu faktycznego sprawy.**

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędzia SN: Stefania Szymańska, Sędzia SA: Barbara Wagner (sprawozdawca),

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Jana Szewczyka, po rozpoznaniu w dniu 12 października 1994 r. sprawy z wniosku Stanisława T. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.G. o rentę inwalidzką, na skutek rewizji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 17 marca 1994 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne: "czy osoba, która stała się inwalidą trzeciej grupy z ogólnego stanu zdrowia po upływie 18 miesięcy od ustania zatrudnienia, ale inwalidztwo jej powstało w czasie 18 miesięcy od zaprzestania opłacania składki na ubezpieczenie określonej w ustawie z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 46, poz. 250 z 1989 r. i Dz. U. Nr 36, poz. 206 z 1990 r.) nabywa prawo do renty inwalidzkiej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) w związku z przepisem art. 6 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent z późniejszymi zmianami?" sformułowane zostało na tle następującego stanu faktycznego.

Stanisław T. złożył w dniu 30 grudnia 1992 r. wniosek o rentę inwalidzką. Wnioskodawca, urodzony 5 lutego 1933 r., legitymujący się ponaddwudziestoletnim okresem zatrudnienia, po rozwiązaniu w roku 1980 stosunku pracy z ostatnim pracodawcą - Zbiorczą Szkołą Gminną w Z.G. - podjął działalność gospodarczą w zakresie prac ślusarsko - spawalniczych i z tego tytułu w okresie od 1 października 1981 r. do 3 marca 1992 r. podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Wobec zaliczenia Stanisława T. przez Komisje do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia do III grupy inwalidów, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.G. decyzją [...] z dnia 19 lutego 1993 r. odmówił przyznania mu renty inwalidzkiej na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. 1989 r., Nr 46, poz. 250 ze zm.), zwanej dalej ustawą ubezpieczeniową.

Po złożeniu od tej decyzji odwołania, w którym Stanisław T. twierdził, że stał się inwalidą przed podjęciem działalności gospodarczej, organ rentowy ponownie skierował go na badania w celu ustalenia daty powstania inwalidztwa. W orzeczeniu z dnia 18 marca 1993 r. Obwodowa Komisja do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia stwierdziła trudności w określeniu czasu powstania inwalidztwa wnioskodawcy. Brakiem ustalenia, że Stanisław T. stał się inwalidą w okresie zatrudnienia lub w ciągu 18 miesięcy od ustania tego okresu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzasadnił decyzję [...] z dnia 3 lipca 1993 r. odmawiającą przyznania wnioskodawcy renty inwalidzkiej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), powoływanej dalej jako "ustawa o z.e.p".

Rozpoznając odwołanie Stanisława T. od tych decyzji Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze ustaliwszy, że odwołujący się jest inwalidą III grupy, a inwalidztwo jego powstało 2 czerwca 1992 r., wyrokiem z dnia 17 marca 1994 r. [...] zmienił decyzję z dnia 3 lipca 1993 r. przyznając odwołującemu się prawo do renty inwalidzkiej pracowniczej według III grupy od dnia 1 września 1992 r.

Zdaniem Sądu, skoro zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), zwanej dalej ustawą rewaloryzacyjną, przewidziany w art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p. warunek powstania inwalidztwa w czasie zatrudnienia lub w okresie równorzędnym z okresem zatrudnienia albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów uważa się za spełniony, jeżeli inwalidztwo powstało w okresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1, zaś w art. 2 ust. 1 jest mowa m.in. o okresach opłacania składki na ubezpieczenie społeczne na podstawie ustawy ubezpieczeniowej, to ustalenie, że Stanisław T. stał się inwalidą w czasie podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tytułu działalności gospodarczej jest równoznaczne ze stwierdzeniem, że spełnił on określony w art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p. warunek do przyznania renty inwalidzkiej pracowniczej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyrok ten zaskarżył i podnosząc w rewizji z dnia 21 kwietnia 1994 r. zarzut naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 6 ust. 2 ustawy rewaloryzacyjnej w zw. z art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p., wniósł o jego zmianę i oddalenie odwołania.

Organ rentowy twierdzi, że okres podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej przy ustalaniu prawa do świadczeń pracowniczych, nie jest okresem składkowym, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy rewaloryzacyjnej, lecz okresem uważanym za okres składkowy wymienionym w art. 2 ust. 2 pkt 13 tejże ustawy. Ponieważ art. 6 ust. 2 pomija w wyliczeniu ten okres jako równorzędny z okresem zatrudnienia, wobec tego wnioskodawca nie spełnił wyznaczonego w art. 32 pkt 3 ustawy o z.e.p. warunku przyznania renty inwalidzkiej pracowniczej i nie nabył prawa do tego świadczenia.

Sąd Najwyższy przejął sprawę do rozpoznania w trybie art. 391 § 1 zd. 2 k.p.c. i zważył, co następuje:

Podstawę faktyczną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku stanowią ustalenia, że Stanisław T. jest inwalidą III grupy, a inwalidztwo jego powstało w dniu 2 czerwca 1992 r.

Ustaień tych Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dokonał w oparciu przede wszystkim o opinię z dnia 9 grudnia 1993 r. biegłych internisty, neurologa, laryngologa i ortopedy.

Zarówno stopień ograniczenia zdolności do pracy odwołującego się, jak też data powstania jego inwalidztwa, są okolicznościami istotnymi dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, które, [...], wymagały szczególnie starannego, wszechstronnego i wnikliwego wyjaśnienia.

Konkluzja zawarta w opinii lekarskiej, ze względu na brak jej dostatecznego umotywowania, nie jest przekonywająca. Budzi zwłaszcza wątpliwości ocena sprawności ruchowej Stanisława T., przede wszystkim manualnej. Wniosek biegłego ortopedy co do "pełnej siły uchwytu" prawej ręki badanego po stwierdzeniu przez niego braku V palca i " przykurczu zgięciowego palca II-III z palcem młotkowatym", a przez Obwodową Komisję do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w orzeczeniu z dnia 10 stycznia 1993 r. nadto "ograniczenia funkcji palca II", wymaga szerszego uzasadnienia. Na zakres zdolności Stanisława T. do pracy w zawodzie przez niego wykonywanym może mieć wpływ rozpoznane ograniczenie ruchomości kręgosłupa, wprawdzie "mierne" w odcinku szyjnym i lędźwiowym, ale "duże" - z garbem - odcinka piersiowego.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy uważa za niezbędne ponowne badanie odwołującego się przez biegłych ortopedę i neurologa, sporządzenie przez każdego z nich odrębnych opinii o stanie zdrowia Stanisława T. i dokonanie łącznej oceny zdolności badanego do pracy.

Uzupełnienia wymaga także, zdaniem Sądu Najwyższego, postępowanie dowodowe w zakresie ustalenia daty powstania inwalidztwa Stanisława T. Wskazanie przez biegłych dokładnej, z określeniem dnia, daty powstania inwalidztwa u odwołującego się, w sytuacji, gdy zespół lekarzy orzekających w składzie Obwodowej Komisji do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia stwierdził w orzeczeniu z dnia 18 marca 1993 r. trudności w ustaleniu takiej daty, nie podejmując próby określenia jej nawet w przybliżeniu, zaś sam odwołujący się podaje przebyte schorzenia i liczne urazy, których dowiesć dokumentami nie może ze względu na ich brak w placówkach leczniczych, lecz których prawdziwość potwierdzają pośrednio wpis w książeczce ubezpieczeniowej oraz treść opinii, nie przekonuje i wymaga co najmniej uzasadnienia.

Po uzupełnieniu postępowania dowodowego we wskazanym kierunku Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze dokona oceny i kwalifikacji prawnej ustalonego stanu faktycznego, uwzględniając w tej ocenie i kwalifikacji ich przedmiot - uprawnienia Stanisława T. do renty inwalidzkiej z dwu różnych tytułów.

Dopiero wówczas aktualnym może stać się przedstawienie zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia, które na obecnym etapie postępowania w sprawie jest przedwcześnie.

Wziąwszy powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy stosownie do treści art. 388 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====